

seboj odprtino, skozi katero se mi smeja modri nebes. Polagoma sprevidim situvacijo svojo. Lestva zlomljena na tri kose; ogromna skala zapira kot, v katerem tičim kot miška vpasti. Sreča da je skala tako pala, če ne bi bil popolnoma zasut in strt.

(Dalje prihodnjič.)

Deželni zbor kranjski.

Veščakom se je dalo 28 vprašanj, katere so poprej zastopniki c. kr. vlade, deželnega odbora, mesta Ljubljanskega in močvirskega odbora pretrsovali ter sklenili. Od teh vprašanj govore ona pod št. 1, 2, 4 do 20 o uzrokih povodenj in o sredstvih, s katerimi bi se dale odpraviti, ona pod št. 3, 21 do 24 o dovajanju vode, ono pod št. 26 o sredstvih za naseljevanje in pod št. 27 o potrebnih preiskavah in o načrtih, in končno ono pod št. 28 o troških teh del.

Najvažnejši odgovori veščakov, ki so imeli svoje posvetovanje med 26. aprilom in 10. majem l. 1880. so poleg objavljenega operata sledeči:

K vprašanju 1. Uzrok, da v zadnjih letih močvirsko ozemlje povodnji zopet bolj zalivajo, je ta:

1.) ker Mali graben in Gradaščica s prodovjem in peskom zelo zasipljeta Ljubljano;

2.) ker prodovje in sip iz Malega grabna voda nekoliko zanaša v sam Cesarski graben, v katerega se vrhu tega tudi z Golovca prst in kamenje poseda. Zato se v Ljubljani in v Cesarskem grabnu dno struge zopet povišuje od leta do leta, kar vodi, posebno če je velika, brani hitro odtekati in jo sili na močvirje;

3.) ker sta Cesarski graben in Ljubljana bila uravnana ter poglobočena, zato je tudi voda imela nižji odtok ter se laže in z večjim obiljem umikala o povodnjih; a kakor je Ljubljana dobila globokejši in lažji odtok, takisto se je tudi barje od leta do leta nižalo, ker se je bolj usuševalo, krčilo in padalo. Ali barje se je sušilo in posedalo tudi zaradi tega, ker so v njem vedno rezali rupe (šoto) in ga preoravali v polje, ter koder so ga bolj obdelovali, ondod se je tudi bolj ponizavalo. Konec vsega tega je ta, da je zdaj voda začela o povodnjih zopet na barje stopati, in koder je pridneje obdelovano, ondod je večja povodenj:

4.) ker gozde okolo in okolo močvirja od tedaj neusmiljeno posekavajo, da zatorej ob deževji naglo s hribov dere voda na močvirsko ravnino ter se tam zbira in dela povodenji.

O tej priliki nij zamolčati, da Ljubljansko mesto v Ljubljano in tudi v Cesarski graben še zdaj vali vse svoje take in take odpadke in raznoličen sip, kar tudi pomaga strugo mašiti Ljubljani in Cesarskemu grabnu.

To bi se dalo takó odpraviti:

a) naj se ubrani, da Mali graben in Gradaščica ne bodeta zasipala Ljubljane ter da se ne bode Golovec drobil v Cesarski graben;

b) naj se povodnjim odtok poniža, kolikor je treba:

c) naj se pametno začne gospodariti z gozdovi, kar jih je okolo in okolo močvirja, in

d) naj se Ljubljančanom razglasi pripravna policijska zapoved, da bodo svoje odpadke in smeti devali kam drugam, a ne v Ljubljano in Cesarski graben.

K vprašanju 4. Veščaki opirali so se samo na izvrševalnega odbora besede, namreč kako globoko méroma leži ona pola močvirskega blata in gline, katera bi kmetovanju bila pripravna, ter se jim je po teh besedah zdelo potrebno in dovolj, ako se povodenj (velika voda) zniža 0.5 m v glino, da bi zatorej povodnji stale potlej nekako 1 m pod ničlo vodomernega kola cesarskega; a predno se zdela glavni črtež o močvirskem izboljševanju, bode najnaprvo treba zemljo vrtati, da se za trdno zve, kdiko je res globokosti do blata in gline.

K vprašanju 5. Veščakom se ni zdelo potrebno, da bi se uravnala reka Ljubljana, dokler se vije po barji; ali vendar, ako bi se tu ter tam nje bregovi začeli udirati, kadar bi povodnji (velike vode) bile znižane potem bi res bilo nje bregove ali bolj po šujci postaviti ali jih preplesti z vrbami.

K vprašanju 6. Pri uravnavi pritokov, posebno kar jih je po zgornjem močvirju, ne bode treba izravnavati vseh krivin ali zavojev, nego samo paziti, da se tem pritokom popravi in uravna ustje v Ljubljano, ako je zdaj neugodno.

K vprašanju 11. Predno so veščaki odgovorili k vprašanju, „kaj je treba storiti, da bode laže odhajala voda, posebno tudi o povodnjih, in kako je obilico vode razdeliti na obe reki, namreč na Cesarski graben ter na Ljubljano, koder gre skozi mesto? Ne bi li branila zemlja ali upirali troški, izvršiti še kak tretji odločni prekop?“ povedali so, kakšno so našli reko Ljubljano.

Dno struge Ljubljane se povsod ob mestu vzdiguje v napet hrbet, ki je pri Fužinah in ob Kodeljinem prekopu z večine skalovit, in zatoraj vodam brani hitro odhajati; kajti višje nad Ljubljano je reka po 2 do 4 sežnje (po 3.8 m do po 7.6 m) globoka, a na ustji Gradaščice v Ljubljano ima ob najplitvejših časih komaj po 2 črevlja (po 0.63 m) globočine.

Ves tak je tudi Cesarski graben, samo še to je o njem treba omeniti, da tam, kjer se cepi od Ljubljane, ima struga v tem vodotoči zelo malo strmece, ter da stoprav od Štepanjskega mostu njega voda po krepkem strmeci dere v Ljubljano.

Kakor je uže bilo povedano, kadar se je odgovarjalo k četrtemu vprašanju, bilo bi treba povodnji (velike vode) reke Ljubljane na konci barja vsaj tako znižati, da bi voda ne presežala 1 metra pod ničlo na cesarskem vodomerniku.

Povodenj se res dá do take mere prijeti v strah, samo treba je:

(Dalje prihodnjič.)